TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2007. gada 13. septembrī *

Apvienotās lietas C-439/05 P un C-454/05 P

par divām apelācijas sūdzībām atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, kas iesniegtas 2005. gada 7. un 16. decembrī,

Land Oberösterreich, ko pārstāv G. Hermanzēders [*G. Hörmanseder*], pārstāvis, kam palīdz F. Mitendorfers [*F. Mittendorfer*], *Rechtsanwalt*,

Austrijas Republika, ko pārstāv H. Dosi [*H. Dossi*] un A. Hable [*A. Hable*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājas,

otrs lietas dalībnieks, kas piedalās tiesvedībā —

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv U. Velkers [*U. Wölker*] un M. Patakja [*M. Patakia*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši J. Klučka [*J. Klučka*] (referents), H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] un A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2007. gada 24. janvārī,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2007. gada 15. maijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savās apelācijas sūdzībās *Land Oberösterreich* [Augšaustrijas pavalsts] un Austrijas Republika lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2005. gada 5. oktobra spriedumu apvienotajās lietās T-366/03 un T-235/04 *Land Oberösterreich* un Austrija/Komisija (Krājums, II-4005. lpp.; turpmāk tekstā — "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru šī tiesa noraidīja to prasību atcelt Komisijas 2003. gada 2. septembra Lēmumu 2003/653/EK par valsts tiesību normām, ar ko aizliedz

izmantot ģenētiski modificētus organismus Augšaustrijas pavalstī, par kurām Austrijas Republika ir paziņojusi atbilstoši EK līguma 95. panta 5. punktam (OV L 230, 34. lpp.; turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums").

Atbilstošās tiesību normas

2 Ar Amsterdamas līgumu, kas stājās spēkā 1999. gada 1. maijā, tika izdarīti būtiski grozījumi EK līguma 100.a pantā, to pārnumurējot par EKL 95. pantu. EKL 95. panta 4.–6. punktā ir noteikts:

"4. Ja pēc tam, kad Padome vai Komisija ir noteikusi saskaņošanas pasākumu, kāda dalībvalsts uzskata par vajadzīgu atstāt spēkā savus noteikumus 30. pantā minēto būtisko iemeslu dēļ vai nolūkā aizsargāt vidi vai darba vidi, tā dara Komisijai zināmus šos noteikumus, kā arī pamatojumu to atstāšanai spēkā.

5. Turklāt, neskarot 4. punktu, ja pēc tam, kad Padome vai Komisija paredzējusi saskaņošanas pasākumu, kāda dalībvalsts uzskata, ka tai jāievieš savi noteikumi, kas pamatojas uz jauniem zinātnes datiem vides vai darba vides aizsardzības jomā un ir saistīti ar īpašu problēmu, kas šai dalībvalstij radusies pēc saskaņošanas pasākuma paredzēšanas, tā dara Komisijai zināmus plānotos noteikumus, kā arī pamatojumu to ieviešanai.

6. Komisija sešos mēnešos pēc 4. un 5. punktā minētās paziņošanas apstiprina vai noraida attiecīgos valsts noteikumus, iepriekš pārbaudot, vai tie nav patvaļīgas

diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.

Ja šajā laikā Komisija lēmumu nav pieņēmusi, 4. un 5. punktā minētos noteikumus uzskata par apstiprinātiem.

Komisija var informēt attiecīgo dalībvalsti, ka šajā punktā minēto laiku var vēl pagarināt uz laiku līdz sešiem mēnešiem, ja to attaisno jautājuma sarežģītība un cilvēku veselība netiek apdraudēta."

3 Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 12. marta Direktīva 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Padomes Direktīvas 90/220/EEK atcelšanu (OV L 106, 1. lpp.) tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 95. pantu. Saskaņā ar tās 1. pantu šīs direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus, lai aizsargātu cilvēku veselību un vidi, pirmkārt, ja tiek uzsākta apzināta ģenētiski modificētu organismu (turpmāk tekstā — "ĢMO") izplatīšana vidē tādos nolūkos, kas nav laišana tirgū Kopienā, un, otrkārt, ja tirgū Kopienā tiek laisti produkti, kas satur ĢMO vai sastāv no tiem.

4 Ar minēto direktīvu tiek izveidota kārtība, kādā sniedz paziņojumus un izsniedz atļaujas, atbilstoši tās 4. panta 3. punktam iepriekš katrā atsevišķā gadījumā precīzi novērtējot iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz cilvēku veselību un vidi, ko tieši vai netieši var izraisīt ar gēnu pārnesi no ĢMO uz citiem organismiem.

5 Atļaujas, kas piešķirtas pirms 2002. gada 17. oktobra atbilstoši Padomes 1990. gada 23. aprīļa Direktīvai 90/220/EEK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē (OV L 117, 15. lpp.) ĢMO kā produkta vai kā produkta sastāvdaļas laišanai tirgū, var atjaunot līdz 2006. gada 17. oktobrim, ievērojot Direktīvas 2001/18 17. panta 2.–9. punktā paredzēto vienkāršoto procedūru.

Prāvas priekšvēsture

6 2003. gada 13. martā Austrijas Republika paziņoja Komisijai par 2002. gada *Land Oberösterreich* (Augšaustrijas pavalsts) likumprojektu, ar kuru tiek aizliegta gēnu inženierija (*Oberösterreichisches Gentechnik-Verbotsgesetz*, turpmāk tekstā — "paziņotais pasākums"). Ar šo likumprojektu bija paredzēts aizliegt audzēt sēklas un augus, kas sastāv no ĢMO vai satur tos, kā arī medību vai zvejas nolūkos audzēt un izlaist vidē transgēnos (ģenētiski modificētus) dzīvniekus. Paziņojums tika sniegts, lai, pamatojoties uz EKL 95. panta 5. punktu, saņemtu tiesības atkāpties no Direktīvas 2001/18 noteikumiem. Tas tika balstīts uz V. Millera [*W. Müller*] sagatavoto ziņojumu ar nosaukumu "Lauksaimniecības reģioni, kuros nav ĢMO: īstenošanas plānu un pasākumu koncepcija un analīze" ("*GVO freie Bewirtschaftungsgebiete: Konzeption und Analyse von Szenarien und Umsetzungsschritten*", turpmāk tekstā — "Millera ziņojums").

7 Pēc Komisijas lūguma pārbaudīt Austrijas Republikas minēto zinātnisko datu drošību Eiropas Pārtikas drošības iestāde (turpmāk tekstā — "*EFSA*") 2003. gada 4. jūlijā sniedza atzinumu, kurā būtībā secināja, ka šos apstākļus nevar uzskatīt par jauniem zinātniskiem pamatiem, kas varētu attaisnot ĢMO aizliegumu Augšaustrijas pavalstī.

8 Šādos apstākļos Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu. Atbilstoši apstrīdētajam lēmumam Austrijas Republika nav iesniegusi jaunus zinātniskus datus un nav arī

pierādījusi, ka Augšaustrijas pavalstī būtu pastāvējusi īpaša problēma, kas ir radusies pēc Direktīvas 2001/18 pieņemšanas un kuras rezultātā būtu jāievieš paziņotais pasākums. Uzskatot, ka EKL 95. panta 5. punktā paredzētie nosacījumi nav izpildīti, Komisija noraidīja Austrijas Republikas lūgumu pieļaut atkāpi.

Tiesvedība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums

9 Ar Pirmās instances tiesas kancelejā 2003. gada 3. novembrī iesniegto prasības pieteikumu *Land Oberösterreich* lūdza atcelt apstrīdēto lēmumu. Šī prasība tika reģistrēta ar numuru T-366/03.

10 Ar Pirmās instances tiesas kancelejā 2003. gada 13. novembrī iesniegto prasības pieteikumu arī Austrijas Republika lūdza atcelt apstrīdēto lēmumu. Šī prasība tika reģistrēta ar numuru C-492/03.

11 Ar Tiesas 2004. gada 8. jūnija rīkojumu lieta C-492/03 tika nosūtīta izskatīšanai Pirmās instances tiesā. Šī lieta tika reģistrēta ar numuru T-235/04.

12 Ar Pirmās instances tiesas ceturtās palātas priekšsēdētāja 2005. gada 22. februāra rīkojumu pēc lietas dalībnieku uzklausīšanas lietas T-366/03 un T-235/04 tika apvienotas mutvārdu procesā un galīgā sprieduma taisīšanai saskaņā ar Pirmās instances tiesas Reglamenta 50. pantu.

13 Pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa, pirmkārt, *Land Oberösterreich* iesniegto prasību atzina par pieņemamu. Tā uzskatīja, ka apstrīdētais lēmums šo pavalsti skar tieši, ar to ietekmējot noteikumus, kuru autors ir šī pavalsts, un traucējot to īstenot atbilstoši šīs pavalsts pilnvarām, kas tai ir piešķirtas Austrijas konstitucionālajā sistēmā. Pirmās instances tiesa turklāt atzina, ka šis lēmums *Land Oberösterreich* skar tieši, jo, kaut gan tas ir adresēts Austrijas Republikai, šī dalībvalsts, darot to zināmu šai pavalstij, nav izmantojusi savu diskrecionāro varu.

14 Otrkārt, Pirmās instances tiesa noraidīja prasītāju izvirzītos četrus pamatus šādi.

15 Attiecībā uz pirmo pamatu, kas balstās uz sacīkstes principa pārkāpumu, Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka Tiesas norādītais pamatojums 2003. gada 20. marta spriedumā lietā C-3/00 Dānija/Komisija (*Recueil*, I-2643. lpp.), lai pamatotu šī principa nepiemērošanu EKL 95. panta 4. punktā minētajai procedūrai, ir piemērojams arī šī panta 5. punktā paredzētajai procedūrai. Pirmās instances tiesa nosprieda, ka 5. panta procedūra ir tāpat izmantojama pēc dalībvalsts lūguma apstiprināt valsts noteikumus, ar kuriem tiek izdarīta atkāpe no Kopienas līmenī veikta saskaņošanas pasākuma. Tā papildus norāda, ka abas EKL 95. panta 4. un 5. pantā paredzētās procedūras uzsāk paziņotāja dalībvalsts, kas var izteikt savu viedokli par lēmumu, kuru tā lūdz pieņemt, un ka šīs procedūras paziņotājas dalībvalsts interesēs un iekšējā tirgus labas darbības nodrošināšanai ir jāpabeidz ātri.

16 Pārsūdzētā sprieduma 41.–44. punktā Pirmās instances tiesa precizēja:

"41 Pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, tikai tāpēc vien, ka EKL 95. panta 5. punktā paredzētā procedūra attiecas uz valsts pasākumiem, kas ir tikai projekta stadijā,

tā neatšķiras no šī paša panta 4. punktā paredzētās procedūras tik ļoti, lai varētu uzskatīt, ka tai ir piemērojams sacīkstes princips. Šajā sakarā prasītājas nevar pamatoti atsaukties uz faktu, ka nepieciešamība ātri [pabeigt procedūru] nav tik būtiska, ja jautājums ir par tāda valsts pasākuma pārbaudi, kas vēl nav stājies spēkā, lai Komisija bez grūtībām varētu pagarināt EKL 95. panta 6. punktā paredzēto sešu mēnešu termiņu tiesas izmeklēšanas veikšanai.

42 Pirmkārt, šis arguments ir pretrunā EKL 95. panta 6. punkta formulējumam. No vienas puses, tas vienādi attiecas gan uz lūgumiem piešķirt atbrīvojumu saistībā ar spēkā esošiem valsts pasākumiem, kas paredzēti EKL 95. panta 4. punktā, gan uz lūgumiem saistībā ar pasākumiem, kas ir projekta stadijā un kam ir piemērojams EKL 95. panta 5. punkts. No otras puses, iespēju pagarināt sešu mēnešu termiņu, kas lēmumu pieņemšanai paredzēts šī noteikuma trešajā daļā, var izmantot tikai Komisija, ja to pamato uzdotā jautājuma sarežģītība un ja netiek apdraudēta cilvēku veselība. Tādējādi šķiet, ka EKL 95. panta 6. punkta trešā daļa neļauj Komisijai lēmuma pieņemšanai noteikto sešu mēnešu termiņu pagarināt tikai tāpēc vien, lai varētu uzklausīt dalībvalsti, kas tai iesniegusi lūgumu piešķirt atbrīvojumu atbilstoši EKL 95. panta 5. punktam.

43 Otrkārt, prasītāju arguments neatbilst EKL 95. panta 5. punkta struktūrai. Apstāklis, ka šis noteikums attiecas uz valsts pasākumu, kas vēl nav stājies spēkā, nemazina nepieciešamību Komisijai ātrāk pieņemt lēmumu par lūgumu piešķirt atbrīvojumu, kas tai iesniegts izskatīšanai. Līguma autori ir vēlējušies, lai šī procedūra tiktu ātri pabeigta, tādējādi aizsargājot prasītājas dalībvalsts intereses gūt skaidrību par piemērojamām tiesību normām, kā arī nodrošinot iekšējā tirgus pareizu darbību.

44 Attiecībā uz šo pēdējo minēto apsvērumu ir jāuzsver — lai neapdraudētu Kopienu tiesību saistošo raksturu un to vienveidīgu piemērošanu, ar abām EKL 95. panta 4. un 5. punktā paredzētajām procedūrām paredzēts garantēt to, ka

neviena dalībvalsts nepiemēro valsts tiesisko regulējumu, kas paredz atkāpes no saskaņotajiem noteikumiem, iepriekš nesaņemot Komisijas apstiprinājumu. Ņemot vērā šos apsvērumus, atbilstoši EKL 95. panta 4. punktam paziņotajiem valsts pasākumiem piemērojamais režīms būtiski neatšķiras no tā, kas piemērojams valsts pasākumiem, kuri ir tikai projekta stadijā un kuri paziņoti atbilstoši EKL 95. panta 5. punktam. Abās procedūrās attiecīgie pasākumi nav piemērojami, ja Komisija nav pieņēmusi lēmumu piešķirt atkāpi. Atbilstoši EKL 95. panta 5. punktam šī situācija rodas, ņemot vērā attiecīgajiem pasākumiem, kas ir tikai projekta stadijā, piemītošo raksturu. Attiecībā uz EKL 95. panta 4. punktu šī situācija rodas atbilstoši ieviestās procedūras priekšmetam. Tiesa ir atgādinājusi, ka pasākumi, kas attiecas uz dalībvalstu normatīvo un administratīvo tiesību normu tuvināšanu un kuru mērķis ir iekšējā tirgus izveide un darbības nodrošināšana, zaudētu nozīmi, ja dalībvalstīm saglabātos iespēja vienpusēji piemērot valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzētas atkāpes no tiem. Tādējādi dalībvalsts atbilstoši EKL 95. panta 4. punktam paziņotos valsts noteikumus var piemērot tikai pēc tam, kad saņēmusi Komisijas apstiprinošu lēmumu (pēc analoģijas ar EK līguma 100.a panta 4. punktā paredzēto procedūru skat. Tiesas 1994. gada 17. maija spriedumu lietā C-41/93 Francija/Komisija, *Recueil*, I-1829. lpp., 29. un 30. punkts, un 1999. gada 1. jūnija spriedumu lietā C-319/97 *Kortas*, *Recueil*, I-3143. lpp., 28. punkts)."

17 Attiecībā uz otro pamatu, kas izriet no pienākuma norādīt pamatojumu neizpildes, cita starpā Pirmās instances tiesa konstatēja, ka Komisija ir sniegusi detalizētu un sīki izklāstītu argumentāciju, kas ļauj apstrīdētā lēmuma adresātam iepazīties ar tā faktisko un juridisko pamatojumu un Pirmās instances tiesai īstenot likumības pārbaudi.

18 Šajā sakarā pārsūdzētā sprieduma 56. punktā tā arī norādīja:

"Noraidot Austrijas Republikas lūgumu, Komisija galvenokārt ir balstījusies uz trim apstākļiem. Vispirms tā ir atzinusi: šī dalībvalsts nav pierādījusi, ka paziņotais pasākums bija pamatots ar jauniem zinātniskiem datiem vides aizsardzības jomā

(apstrīdētā lēmuma 63.–68. apsvērums). Turklāt Komisija uzskatīja, ka paziņotais pasākums nebija pamatots ar īpašu problēmu Austrijas Republikā (apstrīdētā lēmuma 70. un 71. apsvērums). Visbeidzot, Komisija noraidīja Austrijas iestāžu argumentus, kuri bija izvirzīti, lai pamatotu valsts pasākumus ar piesardzības principu: Komisija ir atzinusi, ka tie ir pārāk vispārīgi un nepietiekami pamatoti (apstrīdētā lēmuma 72. un 73. apsvērums)."

19 Attiecībā uz trešo pamatu, kas izriet no EKL 95. panta 5. punkta pārkāpuma, pārsūdzētā sprieduma 65.–67. punktā Pirmās instances tiesa nosprieda:

"65 Apstrīdētajā lēmumā Komisija noraidīja Austrijas Republikas argumentus, kas tika izvirzīti, lai pierādītu, ka pastāv īpaša problēma EKL 95. panta 5. punkta nozīmē, jo paziņojums skaidri liecināja par to, ka nelielas lauku saimniecības, kas nebūt nebija raksturīgas Augšaustrijas pavalstij, bija kopīga iezīme visās dalībvalstīs. Komisija arī pārņēma *EFSA* izdarītos secinājumus, it īpaši secinājumus, ka, pirmkārt, "iesniegtajos zinātniskajos datos nav ietverta nekāda jauna vai tikai konkrētajam reģionam īpaša informācija par to, kā vidi vai cilvēku veselību ietekmē esošie vai ieviešamie ģenētiski modificētie augi vai dzīvnieki", un, otrkārt, netika iesniegti "nekādi zinātniski dati, kas pierādītu, ka šajā Austrijas reģionā [atradās] īpašas vai neparastas ekosistēmas, kurās bija nepieciešams atsevišķs risku novērtējums, kas veikts neatkarīgi no tiem, kuri veikti attiecībā uz visu Austrijas teritoriju kopumā vai citiem līdzīgiem Eiropas reģioniem (apstrīdētā lēmuma 70. un 71. apsvērums).

66 Jāsecina, ka prasītājas nav iesniegušas pierādījumus, kas ļautu apšaubīt, ka ir pamatoti šie apsvērumi par īpašas problēmas pastāvēšanu, bet tikai norādījušas uz lauku saimniecību mazo apmēru un bioloģiskās lauksaimniecības nozīmīgumu Augšaustrijas pavalstī.

67 Prasītājas nav norādījušas apstākļus, kuru mērķis būtu atspēkot *EFSA* apsvērumus, saskaņā ar kuriem Austrijas Republika nav pierādījusi, ka Augšaustrijas pavalsts teritorijā atrastos īpašas vai neparastas ekosistēmas, kurās nepieciešams atsevišķs risku novērtējums, kas veikts neatkarīgi no tiem, kuri veikti attiecībā uz Austrijas teritoriju kopumā vai citiem līdzīgiem Eiropas reģioniem. Kad tiesas sēdē prasītājas tika uzaicinātas izteikties par to, cik nozīmīga ir problēma, ko ĢMO radījuši Augšaustrijas pavalsts teritorijā, prasītājas nevarēja norādīt pat to, vai šādu organismu esamība tajā ir konstatēta. Augšaustrijas pavalsts precizēja, ka paziņotais pasākums tika pieņemts, lai tās teritoriju aizsargātu no ĢMO izplatīšanās tajā, beidzoties līgumā paredzētajam termiņam, atbilstoši kuram dalībvalstīm uz laiku bija uzlikts pienākums vairs neizsniegt atļaujas attiecībā uz šiem organismiem. Pamatojoties uz šādiem vispārīgiem apsvērumiem, nevar atcelt konkrētus secinājumus, kas iekļauti apstrīdētajā lēmumā."

20 Pārsūdzētā sprieduma 69. punktā Pirmās instances tiesa precizēja:

"Tā kā EKL 95. panta 5. punktā izvirzītie nosacījumi ir kumulatīvi, pietiek ar to, ka nav izpildīts kaut vai viens no tiem, lai lūgumu piešķirt atbrīvojumu varētu noraidīt [..]. Tā kā prasītājām nav izdevies pierādīt, ka kāds no EKL 95. panta 5. punktā izvirzītajiem nosacījumiem būtu izpildīts, trešais pamats ir jānoraida kā nepamatots un nav jālemj par citiem iebildumiem un argumentiem."

21 Attiecībā uz ceturto pamatu, kas izriet no piesardzības principa pārkāpuma, Pirmās instances tiesa konstatēja, ka šāds pamats nav atbilstošs, jo Komisijai izskatīšanai tika iesniegts lūgums atbilstoši EKL 95. panta 5. punktam, un tā nolēma, ka šī pamata piemērošanai izvirzītie nosacījumi nebija izpildīti. Tā kā Pirmās instances tiesa, veicot trešā pamata pārbaudi, secināja, ka apstrīdētais lēmums nebija kļūdains, Komisija jebkurā gadījumā varēja vienīgi noraidīt tai iesniegto lūgumu.

Par apelācijas sūdzībām

22 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2006. gada 29. jūnija rīkojumu abas apelācijas sūdzības tika apvienotas mutvārdu procesā un galīgā sprieduma taisīšanai.

23 Savu apelāciju pamatojumam *Land Oberösterreich* un Austrijas Republika izvirza divus pamatus tiesību akta atcelšanai, no kuriem būtībā viens izriet no sacīkstes principa neievērošanas, bet otrs — no EKL 95. panta 5. punkta pārkāpuma.

Par pamatu, kas ir saistīts ar sacīkstes principa piemērojamību

Lietas dalībnieku argumenti

24 Prasītājas iebilst pret to, ka Pirmās instances tiesa ir piemērojusi to pašu risinājumu, ko Tiesa saistībā ar EKL 95. panta 4. punktu ir izmantojusi iepriekš minētajā spriedumā lietā Dānija/Komisija, proti, nav piemērojusi sacīkstes principu, kaut gan šī lieta attiecas uz šī panta 5. punktu. Valsts noteikumi, kuru saglabāšanai tiek lūgta atkāpe atbilstoši šī panta 4. punktam, jo tie jau ir spēkā un tādēļ vismaz varbūtēji kaitē iekšējam tirgum, atšķiras no noteikumiem projekta stadijā, kuru pieņemšanai tiek lūgta atkāpe atbilstoši šī paša panta 5. punktam.

25 Pirmkārt, prasītājas atzīst, ka pārsūdzētā sprieduma 44. punktā Pirmās instances tiesa atsaucas uz judikatūru, kas attiecas uz EK līguma 100.a pantu. Tās precizē, ka

šajā pantā nav nodalīta valsts noteikumu saglabāšana no jaunu valsts noteikumu pieņemšanas, lai gan šāda nošķiršana ir veikta EKL 95. panta 4. un 5. punktā.

26 Otrkārt, tās apgalvo, ka EKL 95. panta 5. punktā minētā situācija atšķiras no šī panta 4. punktā minētās situācijas ar to, ka valsts pasākuma projekta gadījumā iekšējā tirgus labas darbības nodrošināšanai procedūra nav jāveic īpaši steidzami un Komisija var viegli pagarināt EKL 95. panta 6. punktā paredzēto sešu mēnešu termiņu un uzklausīt lietas dalībniekus.

27 Sniedzot atbildi, Komisija uzsver, ka, atsaucoties uz pārsūdzētā sprieduma 44. punktā minēto judikatūru, Pirmās instances tiesa norāda tikai uz vienu judikatūras aspektu, kas ir saistīts ar EKL 95. panta 4. un 5. punktu, proti, šajos punktos abos minētajos gadījumos dalībvalsts drīkst atkāpties no saskaņošanas pasākuma izpildes tikai ar iepriekšēju Komisijas atļauju. Komisija turklāt uzskata, ka, pat ja likums atrodas projekta stadijā, var pastāvēt interese apstākļus noskaidrot iespējami ātrāk.

Tiesas vērtējums

28 Atbilstoši EKL 95. pantam pēc valsts tiesību aktu saskaņošanas pasākumu izpildes dalībvalstīm atļaujas saņemšanai ir jāinformē Komisija par tiem valsts noteikumiem, kuros ir pieļauta atkāpe no minētajiem saskaņošanas aktiem. Šī panta 4. punkts attiecas uz tādu valsts noteikumu saglabāšanu, kas ir pastāvējuši vēl pirms saskaņošanas pasākumu veikšanas, bet 5. punkts attiecas uz tiem noteikumiem ar atkāpi, kurus dalībvalsts vēlas pieņemt.

29 Šajā pantā paredzētās procedūras tiek uzsāktas pēc dalībvalsts paziņojuma Komisijai par valsts noteikumiem ar atkāpi, tiek turpinātas ar posmu, kurā Komisija izvērtē lietas materiālus, lai pārbaudītu, vai ir izpildīti nepieciešamie nosacījumi, un noslēdz ar Komisijas galīgo lēmumu, ar ko apstiprina vai noraida minētos valsts noteikumus. Komisijai lēmums ir jāpieņem tikai pēc tam, kad tā ir pārbaudījusi, vai attiecīgie valsts noteikumi nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm (skat. 2003. gada 21. janvāra spriedumu lietā C-512/99 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-845. lpp., 44. punkts).

30 No Tiesas judikatūras turklāt izriet, ka, ņemot vērā EKL 95. panta 4. punktā minētās procedūras īpatnības, sacīkstes principu tai nepiemēro (iepriekš minētais spriedums lietā Dānija/Komisija, 50. punkts).

31 Attiecībā uz šī paša panta 5. punktā minēto procedūru, jaunu valsts noteikumu pieņemšana ir jāpamato ar jauniem zinātniskiem datiem vides vai darba vides aizsardzības jomā, ja īpaša problēma attiecīgajā dalībvalstī radusies pēc saskaņošanas pasākuma pieņemšanas (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Dānija/Komisija, 57. punkts).

32 Prasība sniegt jaunus zinātniskus datus lūguma pamatojumam šajā sakarā var Komisijai, izvērtējot šī lūguma pamatotību, likt vērsties pie neatkarīgiem ekspertiem, lai varētu balstīties uz viņu atzinumu par šiem datiem, kas ir pamats galīgam lēmumam.

33 Tādēļ Komisija šādā gadījumā apzinājās, ka tā nedrīkst izvērtēt tikai Millera ziņojumā minētos zinātniskos datus, un norādīja, ka tādējādi tai ir jāpieprasa *EFSA* atzinums, lai varētu pieņemt lēmumu atbilstoši EKL 95. panta 5. punktam.

34 Tomēr ir jāpārbauda, vai līdzīgā gadījumā būtu jāpiemēro sacīkstes princips, kā to apgalvo prasītājas, vai, kā tika nospriests iepriekš minētajā spriedumā lietā Dānija/Komisija attiecībā uz EKL 95. panta 4. punktu, sacīkstes princips nav piemērojams.

35 Šajā sakarā sacīkstes princips, kura ievērošanu nodrošina Tiesa, liek valsts iestādei uzklausīt attiecīgās personas pirms lēmuma, kas tās skar, pieņemšanas (2001. gada 10. jūlija spriedums lietā C-315/99 P *Ismeri Europa*/Revīzijas palāta, *Recueil*, I-5281. lpp., 28. lpp., un iepriekš minētais spriedums lietā Dānija/Komisija, 45. punkts).

36 No Tiesas judikatūras izriet, ka tiesību uz aizstāvēšanos ievērošanas princips, kas ir cieši saistīts ar sacīkstes principu, ir piemērojams ne tikai personām, bet arī dalībvalstīm. Attiecībā uz dalībvalstīm šis princips tiek atzīts procedūrās, ko Kopienu iestāde uzsāk pret attiecīgo dalībvalsti (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā Dānija/Komisija, 46. punkts). Tika atzīts, ka tiesību uz aizstāvēšanos ievērošana jebkurā aizsāktā procedūrā pret personu, kas varētu novest pie rīcības, kura rada iebildumus pret to, ir Kopienu tiesību pamatprincips, kas ir jānodrošina arī tad, ja attiecībā uz procedūru nepastāv speciāls tiesiskais regulējums (skat. it īpaši 1992. gada 12. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-48/90 un C-66/90 Nīderlande u.c./Komisija, *Recueil*, I-565. lpp., 44. punkts; 2000. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-288/96 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-8237. lpp., 99. punkts, un 2005. gada 9. jūnija spriedumu lietā C-287/02 Spānija/Komisija, Krājums, I-5093. lpp., 37. punkts).

37 Tomēr vispirms ir jāuzsver — no EKL 95. panta 5. punkta teksta neizriet, ka Komisijai ir pienākums uzklausīt lūguma iesniedzēju dalībvalsti pirms lēmuma pieņemšanas par attiecīgo valsts noteikumu apstiprināšanu vai noraidīšanu. Ņemot vērā šīs procedūras īpatnības Līguma autori EKL 95. pantā ir tikai paredzējuši nosacījumus, kas ir jāizpilda, lai saņemtu Komisijas lēmumu, termiņu, kādā

Komisijai ir jāpieņem lēmums par apstiprināšanu vai noraidīšanu, kā arī iespējamo termiņa pagarināšanu.

38 Turklāt EKL 95. panta 5. punktā paredzēto procedūru tāpat kā EKL 95. panta 4. punktā paredzēto procedūru uzsāk, kā tas tika atzīts šī sprieduma 29. punktā, nevis Kopienu iestāde vai valsts iestāde, bet pati dalībvalsts, un Komisija pieņem lēmumu, tikai reaģējot uz šo iniciatīvu. Savā lūgumā dalībvalstij ir tiesības paust savu viedokli par valsts noteikumiem, kurus tā lūdz apstiprināt, kas skaidri izriet no EKL 95. panta 5. punkta, kurš liek dalībvalstij pamatot savu lūgumu.

39 Komisijai turklāt tai noteiktajā termiņā ir jāiegūst iespējami nepieciešamās ziņas, bet tai nav pienākuma uzklausīt lūguma iesniedzēju dalībvalsti pirms lēmuma pieņemšanas (attiecībā uz EKL 95. panta 4. punktā paredzēto procedūru, kurai piemērojami tie paši termiņi, kurus piemēro šī paša panta 5. punktā paredzētajai procedūrai, skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Dānija/Komisija, 48. punkts).

40 Ir jāuzsver, ka atbilstoši EKL 95. panta 6. punkta otrajai daļai valsts noteikumi ar atkāpi ir uzskatāmi par apstiprinātiem, ja Komisija lēmumu nepieņem noteiktajā termiņā. Turklāt atbilstoši šī punkta trešajai daļai šī termiņa pagarināšana nav iespējama, ja jautājums nav sarežģīts un ja nepastāv draudi cilvēku veselībai.

41 Līguma autori ir vēlējušies, lai gan lūguma iesniedzējas dalībvalsts interesēs, gan iekšējā tirgus labas darbības interesēs šajā pantā paredzētā procedūra tiktu pabeigta ātri. Šis mērķis būtu grūti sasniedzams, paredzot prasību plaši apmainīties ar informāciju un argumentiem.

42 Visbeidzot, ir jāpiebilst, ka, pārsūdzētā sprieduma 44. punktā norādot uz judikatūru par EK līguma 100.a panta 4. punkta procedūru, Pirmās instances tiesa ir paredzējusi tikai uzsvērt dalībvalstij izvirzīto nosacījumu, lai tā varētu atkāpties no Kopienu līmenī pieņemta saskaņošanas pasākuma, proti, pienākumu saņemt Komisijas iepriekšēju apstiprinājumu. Šis nosacījums attiecas uz EKL 95. panta 4. un 5. punkta noteikumiem, jo tas ir jāievēro gan dalībvalstij, kas paziņo par jau spēkā esošu tiesisko regulējumu atbilstoši EKL 95. panta 4. punktam, gan dalībvalstij, kas paziņo par likumprojektu atbilstoši šī paša panta 5. punktam. Kā to savu secinājumu 85. punktā norādījusi ģenerāladvokāte, šajos divos punktos minētos pasākumus tādējādi šajā sakarā reglamentē vieni un tie paši principi.

43 Noslēgumā, ņemot vērā EKL 95. panta 5. punktā paredzētās procedūras īpatnības, šīs procedūras līdzību ar šī panta 4. punktā paredzēto procedūru, kā arī šo abu punktu kopējo mērķi ļaut dalībvalstīm atkāpties no saskaņošanas pasākumiem, nav piemērojams risinājums, kas atšķiras no tā, ko izmanto EKL 95. panta 4. punkta gadījumā. Līdz ar to Komisijai nav jāievēro sacīkstes princips pirms lēmuma pieņemšanas atbilstoši EKL 95. panta 5. punktam (attiecībā uz EKL 95. panta 4. punktu šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Dānija/Komisija, 50. punkts).

44 Tādēļ Pirmās instances tiesa pamatoti uzskatīja, ka sacīkstes princips nav piemērojams EKL 95. panta 5. punktā paredzētajai procedūrai.

45 Līdz ar to pamats, kas izriet no sacīkstes principa neievērošanas, ir jānoraida.

Par pamatu, kas izriet no EKL 95. panta 5. punkta pārkāpuma

Lietas dalībnieku argumenti

46 Prasītājas vispirms norāda, ka pārsūdzētajā spriedumā pamats, kas izriet no Līguma pārkāpuma, ir pārbaudīts, tikai aplūkojot nosacījumu par īpašas problēmas esamību, un ka tādēļ Pirmās instances tiesa nav ievērojusi viņu tiesības tikt uzklausītām.

47 Austrijas Republika piebilst, ka jauni zinātniskie dati ir galvenais EKL 95. panta 5. punkta elements un ka, pat izvērtējot nosacījumu par īpašas problēmas pastāvēšanu dalībvalstī, Pirmās instances tiesai nebūtu jāizvairās no jautājuma par ģenētiski modificēto kultūru un dabīgo kultūru līdzāspastāvēšanu, risku nepietiekama izvērtējuma aplūkošanas, kā arī piesardzības principa. Tā uzskata, ka Komisija nav veikusi pilnu zinātnisko risku analīzi, tā nav arī ņēmusi vērā tiesības tikt uzklausītai un, visbeidzot, tā nav izpildījusi pienākumu sniegt pamatojumu.

48 Turklāt prasītājas kritizē pārsūdzētā sprieduma 67. punktu, jo tajā šajā gadījumā īpašas problēmas trūkums EKL 95. panta 5. punkta nozīmē pamatots ar to, ka nav tikusi pierādīta ĢMO klātbūtne *Land Oberösterreich* teritorijā. Šajā sakarā pārsūdzētajā spriedumā nav ievērots pienākums par atskaites punktu ņemt augstu aizsardzības līmeni, ja, pamatojoties uz minēto EKL 95. pantu, tiek pieņemti noteikumi veselības, drošības, vides aizsardzības un patērētāju aizsardzības jomā.

49 Austrijas Republika papildina, ka, interpretējot nosacījumus par īpašas problēmas esamību ļoti šaurā nozīmē, nepietiekami izvērtējot riskus, kā arī jaunus zinātniskos datus un neņemot vērā piesardzības principu, Komisija un Pirmās instances tiesa noteiktā veidā ir ietekmējušas prāvas iznākumu un kaitējušas prasītāju interesēm.

50 Atbildē Komisija apgalvo, ka, noskaidrojot, vai Pirmās instances tiesa ir veikusi tās izskatāmā strīda apstākļu atbilstošu izvērtējumu, nosaka, vai tā ir pārkāpusi Kopienu tiesības, nevis ka tiesvedībā nav ievērots likums nepietiekama pamatojuma dēļ.

51 Komisija precizē, ka jaunu zinātnisku datu esamība un vides aizsardzība nav nosacījumi, kas veido īpašu problēmu, bet ir līdzvērtīgi šai problēmai, jo visi EKL 95. panta 5. punktā paredzētie nosacījumi ir kumulatīvi. Tādēļ Pirmās instances tiesa pamatoti noraidīja prasību, konstatējot, ka nav izpildīts nosacījums par īpašas problēmas esamību.

52 Attiecībā uz piesardzības principu Komisija apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 71. punktā Pirmās instances tiesa pamatoti izskaidrojusi iemeslus, kuri ļāva tai noraidīt pamatu, kas izriet no šī principa pārkāpuma, un ka Austrijas Republika vismaz skaidri un detalizēti nav apstrīdējusi šo sprieduma daļu.

53 Turklāt Komisija uzskata, ka apsvērumiem par Komisijas iespējami pieļautajiem procedūras pārkāpumiem lūguma izskatīšanas laikā, kā arī argumentiem saistībā ar tiesību uz aizstāvēšanos principa ievērošanu nav nozīmes, izskatot jautājumu par to, vai pārsūdzētajā spriedumā ir pieļauta juridiska kļūda. Attiecībā uz tiesību uz aizstāvēšanos ievērošanu šajā sakarā izvirzītā argumentācija nav pieņemama tāpēc,

ka tā nav būtiska un katrā ziņā ir acīmredzami nepamatota, jo Austrijas Republikas tiesības uz aizstāvību tiesvedības laikā Pirmās instances tiesā nav ierobežotas.

54 Prasītājas nobeigumā uzskata, ka to norādītos trūkumus tiesvedībā pamato kļūda vērtējumā, kas līdz ar to arī veido pamatu, kas izriet no Kopienu tiesību pārkāpuma. Tās uzskata, ka jēdziens "īpašs" nav jāuzskata par sinonīmu vārdam "unikāls". EKL 95. panta 5. punktā minētās problēmas ir jāuzskata par īpašām problēmām, bet nekādā ziņā par unikālām, kas būtu raksturīgas tikai vienai dalībvalstij vai tikai vienam apgabalam. Prasītājas uzskata, ka, neņemot vērā vārda "īpašs" nozīmi, Pirmās instances tiesa kļūdas dēļ nav pārbaudījusi citus EKL 95. panta 5. punktā izvirzītos nosacījumus un tādējādi ir pārkāpusi Kopienu tiesības.

55 Savā atbildē Komisija apgalvo, ka Pirmās instances tiesai nebija sīki jāpārbauda nosacījums par īpašas problēmas esamību, un uzskata, ka prasītājas nav izpildījušas atbilstoši EKL 95. panta 5. punktam uzlikto pienākumu sniegt pierādījumus, jo savu argumentāciju tās ir pamatojušas tikai ar lauku saimniecību nelielo apmēru un bioloģiskās lauksaimniecības nozīmi. Komisija uzskata, ka tieši īpašas vai izņēmuma ekosistēmas esamība, kas liek izvērtēt riskus citādi, nekā tie tika izvērtēti atbilstoši Direktīvai 2001/18 līdzīgos Eiropas apgabalos, pastāvot īpašai problēmai, pamato atkāpi no šīs direktīvas. Komisija norāda, ka prasītājas šajā sakarā nav sniegušas vajadzīgos pierādījumus.

Tiesas vērtējums

56 Vispirms ir jānorāda, ka atbilstoši EKL 95. panta 5. punktam valsts paziņoto pasākumu tiesiskums ir cieši saistīts ar paziņotājas dalībvalsts norādīto zinātnisko datu vērtējumu.

57 Minētajā tiesību normā ir iekļauta prasība, ka valsts noteikumu, kuros paredzēta atkāpe no saskaņošanas pasākuma, ieviešana ir jāpamato ar jauniem zinātniskiem datiem vides vai darba vides aizsardzības jomā, kas jānostiprina, ņemot vērā īpašas problēmas rašanos attiecīgajā dalībvalstī pēc saskaņošanas pasākuma veikšanas, un ka paredzētie noteikumi, kā arī pamatojums to pieņemšanai jāpaziņo Komisijai (iepriekš minētais 2003. gada 21. janvāra spriedums lietā Vācija/Komisija, 80. punkts).

58 Šie nosacījumi ir kumulatīvi, un, lai Komisija nenoraidītu valsts noteikumus ar ietverto atkāpi, tie visi ir jāizpilda (skat. iepriekš minēto 2003. gada 21. janvāra spriedumu lietā Vācija/Komisija, 81. punkts).

59 Šajā sakarā ir jānorāda, ka lietas dalībnieki šajā lietā nav apstrīdējuši minēto kumulatīvo raksturu.

60 Turklāt prasītājas savās sūdzībās iebilst pret pārsūdzēto spriedumu, jo Pirmās instances tiesa ir noraidījusi viņu argumentus saistībā ar Komisijas sniegto vērtējumu izvirzītā nosacījuma par īpašas problēmas esamību paziņotājā dalībvalstī izpildei.

61 Pārsūdzētā sprieduma 66. un 67. punktā Pirmās instances tiesa atzina, ka prasītājas nav iesniegušas pierādījumus, kas ļautu apšaubīt šī vērtējuma pamatotību, un norādījušas tikai uz lauku saimniecību nelielo apmēru, kā arī bioloģiskās lauksaimniecības nozīmi *Land Oberösterreich*. Papildus tā it īpaši atzina, ka prasītājas nav norādījušas apstākļus, kas atspēkotu *EFSA* secinājumus, atbilstoši kuriem Austrijas Republika nav konstatējusi, ka *Land Oberösterreich* teritorija ietver īpašas vai izņēmuma ekosistēmas, kuras liek riskus izvērtēt citādi, nekā tie tika izvērtēti Austrijā kopumā vai līdzīgos Eiropas apgabalos. Tā uzskatīja, ka prasītāju izvirzītie apsvērumi to vispārējā rakstura dēļ nespēj ietekmēt apstrīdētajā lēmumā minēto konkrēto vērtējumu.

62 Šajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka Austrijas Republika nav pierādījusi tādas īpašas problēmas EKL 95. panta 5. punkta nozīmē pastāvēšanu *Land Oberösterreich* teritorijā, kas radusies pēc Direktīvas 2001/18 pieņemšanas.

63 Šis lēmums tika pieņemts pēc *EFSA* atzinuma, kurā netika konstatēta tādu zinātnisko datu esamība, kas apstiprinātu īpašas problēmas pastāvēšanu. Šī aģentūra uzskatīja, ka nav norādīts neviens zinātnisks apstāklis, kas apstiprinātu tādu īpašu vai izņēmuma ekosistēmu pastāvēšanu, kuras liek riskus izvērtēt citādi, nekā tie tika izvērtēti Austrijā kopumā vai līdzīgos Eiropas apgabalos. Šī aģentūra secināja, ka Millera ziņojumā nav sniegtas jaunas ziņas, kas apšaubītu Direktīvas 2001/18 noteikumus.

64 Šajā sakarā nav uzskatāms, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi juridisku kļūdu, atgādinot, ka Komisija ir ņēmusi vērā *EFSA* secinājumus par zinātnisko pierādījumu trūkumu, kas apstiprinātu īpašas problēmas esamību.

65 Pretēji prasītāju apgalvojumiem Pirmās instances tiesa turklāt ir ievērojusi EKL 95. panta 5. punktā minētā vārda "īpašs" nozīmi, jo tā neuzskatīja, ka šajā noteikumā minēto nosacījumu izpildei ir jāpierāda tikai "unikālas" problēmas esamība, kas ir šaurāks jēdziens nekā "īpašas" problēmas jēdziens.

66 Šajā sakarā pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa ir atkārtojusi gan Komisijas, gan *EFSA* secinājumus, lai norādītu, ka Austrijas Republika nav sniegusi nevienu zinātnisku pierādījumu, kas apstiprinātu "īpašu" ekosistēmu pastāvēšanu.

67 Apstrīdētā lēmuma vācu valodas redakcijā, kas ir autentisks teksts, ir izdarīta atsauce uz *"ungewöhnliches Ökosystem"*, bet *EFSA* atzinumā, kas sastādīts angļu valodā, uz *"unusual ecosystems"*, kas nepiešķir sevišķu nozīmi vārdiem *"einzigartiges"* un *"unique"*, kuri minēti attiecīgi apstrīdētā lēmuma vācu valodas redakcijā un *EFSA* atzinumā.

68 Ir jāpiebilst — pieņemot, ka prasītājas nav iesniegušas pierādījumus, kas ļautu apšaubīt īpašas problēmas esamību apstiprinošu zinātnisko datu trūkuma vērtējuma pamatotību, un ka tādēļ viens no EKL 95. panta 5. punktā paredzētajiem nosacījumiem nav izpildīts, nevarētu uzskatīt, ka Pirmās instances tiesa arī šajā sakarā ir pieļāvusi juridisku kļūdu.

69 Visbeidzot, no judikatūras izriet — tā kā EKL 95. panta 5. punktā paredzētie nosacījumi ir kumulatīvi, visi šie nosacījumi nav jāpārbauda, ja ir konstatēts, ka viens no tiem nav izpildīts (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2003. gada 21. janvāra spriedumu lietā Vācija/Komisija, 88. punkts).

70 Tādēļ Pirmās instances tiesa, iepriekš konstatējot, ka nosacījums par dalībvalsts īpašas problēmas esamību nav izpildīts, prasības pamatoti noraidīja, nepārbaudot, vai ir izpildīti citi nosacījumi.

71 Prasītāju argumenti saistībā ar to, ka Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi tikai nosacījumu par dalībvalsts īpašas problēmas esamību, kā arī argumenti attiecībā uz tiesībām tikt uzklausītam, pienākumu noradīt pamatojumu un tiesībām uz aizstāvēšanos līdz ar to nav pamatoti.

72 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka, noraidot prasības, Pirmās instances tiesa nav pārkāpusi EKL 95. panta 5. punktu.

73 Līdz ar to prasītāju otrais pamats nav pamatots un apelācijas sūdzības ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

74 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *Land Oberösterreich* un Austrijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tām spriedums nav labvēlīgs, tad tām ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) apelācijas sūdzības noraidīt;

2) *Land Oberösterreich* un Austrijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]